

Návrh na udělení stříbrné plakety ČSAV "Za zásluhy o vědu a
lidstvo universitnímu profesoru PhDr. Mihajlovi Rostohárovi

Mihajlo Rostohár je rodem Slovinec. Narodil se 30.července 1878 v Bregách ve Slovinsku jako syn rolníka. Studoval na univerzitě ve Vídni nejprve medicínu, pak přírodní vědy a psychologii. Univerzitní studia dokončil ve Vídni doktorátem filosofie 1905 a pokračoval jako stipendista ve studiu v Lipsku v Psychologickém ústavu u W.Wundta.

Habilitoval se z filosofie 3.července 1911 na filosofické fakultě Karlovy university. 27.července 1923 byla přenesena jeho venia doctendi pro filosofii na filosofickou fakultu v Brně, kde byl 17.4. 1924 jmenován mimořádným profesorem filosofie a 31.3.1931 řádným profesorem psychologie. V letech 1934 - 35 byl děkanem filosofické fakulty.

V roce 1948 dosáhl věkové hranice 70 let a předal vedení Psychologického ústavu svému nástupci. Nepřestal však pracovat. Působil pak dva roky jako rektor Vysoké školy sociální a přednášel tam psychologii. Pak se vrátil do své vlasti. V dubnu 1950 byl jmenován řádným profesorem experimentální psychologie na filosofické fakultě lublaňské university, kde založil téhož roku Psychologický ústav, jehož ředitelem byl až do svých osmdesátin, kdy odešel na trvalý odpočinek (1958). Ve vědecké práci však Rostohár pokračuje. V roce 1962 dokončil knihu "Osnove obče psihologije", která vyšla tiskem v Lublani v r. 1964. K tisku připravuje další publikace.

Do r. 1958 uveřejnil více než 215 vědeckých pojednání (včetně knižních publikací) a referátů. Z toho věnoval přes 120 článků různým kulturním problémům.

Rostohár má velkou zásluhu o použití moderních experimentálních metod v psychologii u nás.

Již ve studijním roce 1911-12 buduje z vlastních prostředků první českou psychologickou laboratoř ve Fysiologickém ústavě prof. F. Breše na lékařské fakultě v Praze. V roce 1924 Rostohár přestěhoval svou psychologickou laboratoř do Brna. V roce 1926 byl z jeho podnětu zřízen ministerstvem školství na filosofické fakultě v Brně ze státní subvence Psychologický ústav s vlastním statutem, jehož základ tvořila jeho bývalá soukromá laboratoř. Ústav, jejž řídil

22 let (až do odchodu po dosažení věkové hranice) a němž jsou i přístroje zhotovené podle jeho návrhů, patřil před válkou k dobře vybaveným psychologickým laboratořím v Evropě.

Tak se Rostohár stal předním průkopníkem české experimentální psychologie. Ve své badatelské práci se řídil zásadou, že jen systematickým zkoumáním psychologických jevů pomocí experimentu lze bezpečně vybudovat základy vědecké psychologie, zbavené všech metafyzických prvků.

Zevrubně se obírá pojetím struktury, celosti, tvaru, představy v psychologii, vývojem zrakové představy z původního dojmu, vývojem pojmu a obrazivosti u dětí, problémy myšlení, oscilací pozornosti, metodami psychologického výzkumu dítěte, problémy počátečního čtení, vnímání písmen v indirektním vidění, otázkami dětské hry, předmětem psychologie, psychologie dítěte a sociální psychologie, reakcemi mládeže na film aj. Rostohár ve studii "Věta a myšlenka" zdůrazňuje nutnost psychologické orientace v jazykozpytu. Všechny jeho psychologické práce přinášejí nové poznatky.

Svým závažným originálním vědeckým dílem se Rostohár zařadil mezi nejpřednější psychology u nás a přispěl významně k rozvoji psychologie.

Rostohár se hlásil od svých studentských let k pokrokovému hnutí a po r. 1948 vstoupil do marxistických řad. Zúčastnil se partyzánského hnutí v Jugoslávii, kde pobýval v době války.

Rostohár se podnětně podílel na organizaci vědeckého psychologického výzkumu u nás jako dlouholetý předseda Společnosti pro výzkum dítěte v Brně, předseda Výboru pro pořádání sjezdů pro výzkum dítěte, které od r. 1933 nabyly všeslovenského charakteru, a místopředseda Společnosti pedagogického musea v Brně. Přednášel na různých sjezdech.

Je spoluzakladatelem prvního českého odborného časopisu Psychologie, jež redigoval od jeho založení v r. 1935 až do r. 1949.

Rostohár se živě zúčastňuje vědeckého a kulturního života v Jugoslávii. Je jedním z iniciátorů ustavení "Údruženije psihologov FNRJ" a je předsedou slovinské sekce tohoto sdružení.

Rostohár se zasloužil o prohloubení přátelských styků mezi našimi a jugoslávskými pracovníky. Udělení stříbrné plakety ČSAV prof. Rostohárovi by přispělo také k dalšímu prohloubení spolupráce mezi našimi a jugoslávskými národy.

Prof. V. Chmelař